

Thomas H. MCGLASHAN, Christopher J. KEATS

BETTY

(prevod 3. poglavja iz knjige istih avtorjev, Schizophrenia: Treatment Process and Outcome. Washington: American Psychiatric Press, 1989: 27 - 40. Prevedla Jasna Solarovič in Miran Možina.)

Betty je bila enaindvajset let stara samska Židinja. V Chestnut Lodge so jo premestili iz bolnišnice v drugi državi. Tam je bila njena diagnoza paranoidna shizofrenija.

Betty je prvič očitno zbolela v prvem letu študija na univerzi. Domov se je vrnila očitno bolj introvertirana in izolirana. Zelo so jo obremenjevale paranoidne blodnje, predvsem v zvezi z očetom. Preden so jo napotili v Chestnut Lodge se je zdravila v različnih bolnicah in ambulantno.

Pravzaprav se je Betty vedno zdela drugačna od drugih normalnih otrok. Lahko bi rekli, da njena bolezen ni imela jasnega začetka, vendar se je začela v njenih zgodnjih letih. Mati jo je opisala kot otroka (že pri dveh letih), ki je zelo občutljivo reagirala na okolico in na to, kar so ji ljudje rekli. Mati ni znala bolj natančno opisati njene občutljivosti v zgodnjem otroštvu. Povedala pa je, da je Betty v osnovni šoli odklonila nove obleke iz zaskrbljenosti, da se ne bi revni otroci zaradi tega počutili slabo. Še več, v četrtem razredu ni hotela dati vsega od sebe, da ne bi izpadla kot učiteljeva ljubljanka. Splošnem zdravniku so povedali o njenem vedenju, vendar pa je rekel, da bo to prerasla.

Betty je bila edini nenačrtovan otrok v prvem letu zakona. Porod in nosečnost sta potekala brez komplikacij, razen da je imela popkovnico ovito okoli vratu, kar pa je po materinih besedah »zdravnik hitro razrešil«, tako da ni prišlo do problemov. Mati jo je dojila šest mesecev in pol, dodajala pa je tudi stekleničke. Prehranjevanje je potekalo brez težav razen kar so bili po materinih besedah »običajni problemi zaradi rasti zob« in Betty se je zdela zdrava.

Do Bettynega šestega leta je imel oče uspešno obrt. Nato je prišlo do velike gospodarske depresije in povpraševanje po njegovih izdelkih je padlo, zato je moral obrt zapreti. Prav tako pa sta morala starša zapustiti tudi stanovanje. Vsi skupaj so potem živeli v eni sobi v rojstni hiši starih staršev. Oče je imel dovolj denarja za hrano, vendar eno leto ni mogel delati. Tisto poletje mati ni dobila menstruacije. Ker je mislila, da je noseča in ker zaradi revščine ni hotela imeti še enega otroka, je vzela sredstvo za splav in hudo zbolela. Nenadoma je dobila močno menstruacijo. Postala je omotična in je mislila, da bo umrla. Vse bolj se je umikala v posteljo. Sredstvo za splav je povzročilo tudi črevesno vnetje, kar jo je še bolj oslabilo. Čeprav pred tem ni imela težav z menstruacijo, je od tedaj vedno znova doživljala hude menstrualne težave. Večkrat je ostajala v postelji zaradi vrtoglavice, izredne izčrpanosti in šibkosti. Postopoma je razvila te simptome tudi med menstruacijami. Torej je imela Bettyna mati skrivnostno in hudo bolezen, ki je trajala od Bettynega šestega do šestnajstega leta, nakar je mati ozdravela tako rekoč čez noč.

»Ne bi bila presenečena, če je deloma moja bolezen povzročil strah,« je rekla mati. »Mislim, da sem jo v veliki meri prebolela, ko so se pojavile težave pri Betty.« V času boleznij je imela tudi težave s ščitnico in močnim razbijanjem srca. »Bila sem pri mno-

gih zdravnikov, vendar mi nihče ni mogel pomagati,« je rekla.

Psihiater, ki je Betty sprejel v Chestnut Lodge, je imel vtis, da je materina bolezen pomembno vplivala na Betty'n zgodnji osebnostni razvoj. Menil je, da je mati izrabljala bolezen, za večanje nadzora nad svojim okoljem in da je na ta način zahtevala veliko pozornosti in nege. Tako je Betty potisnila iz vloge otroka.

Dejansko se Betty kot otrok ni nikoli svobodno igrala, hitro se je slabo počutila v bližini tujih ljudi in imela je le malo prijateljev. V šoli je bila uspešna in je uživala kar nekaj ugleda v razredu. Zanimala se je za šport in branje, prav nič pa je niso zanimali fantje. Pretrgala je celo stike s redkimi prijateljicami, ki so se zanimale za nasprotni spol.

Na srednji šoli je njen uspeh padel. Bila je sramežljiva pri odgovarjanju v razredu in občasno je špricala šolo. Zadnji letnik ji je šlo dobro, toda razredniku je ostala v spominu kot »zaspana študentka«. Kljub vsemu je dosegla tak uspeh, da so jo sprejeli na najboljši ženski kolidž. Maturirala je, potem ko je celo poletje doma veliko brala in se zelo malo družila. Vedno bolj je nasprotovala svojim staršem in govorila stvari, ki so materi dajale slutiti, da nekaj ni v redu.

»Začelo se je med njeno – mislim, da pravite temu - 'puberteto'? Loputala je z vrati in se ves čas čudno vedla do mojega moža,« je rekla Betty'n mati. Toda mati je mislila, da je to verjetno normalna razvojna faza. Preden je Betty odšla na kolidž, sta šli zanj nakupovat obleke. Takrat je precej nejasno povedala, da se ne počuti dobro. Rekla je, da bo odšla in da se ne bo nikoli več vrnila domov. »Nisem vedela, kaj s tem misli,« je rekla mama. »Nisem razumela, zakaj je to rekla. Rekla je, da ne mara žensk v naši okolici.« Betty je dejansko hotela, da bi se starši preselili na drugo lokacijo v mestu, kjer naj bi bile po Betty'nem mnenju ženske »pametnejše«.

Ko pogledamo nazaj, je šlo verjetno za separacijsko bojazen. Bila je zaskrbljena: če bo odšla od doma, se morda ne bo nikoli več vrnila, mogoče zato, ker bo ugotovila, da so ženske na kolidžu pametnejše kot ženske doma. Poleg tega mati in hči nista preveč dobro komunicirali. Pogovor je bil velikokrat težek zaradi Betty'nega idiosinkratskega, samosvojega izražanja.

»Mislila sem, da se bodo vse stvari, ki ji niso bile všeč, zgladile same od sebe v času njenega bivanja na kolidžu. Kar rada je odšla, vendar je že prvo noč telefonirala, da se hoče vrniti domov,« je rekla mati.

Vendar se Betty ni vrnila, ne takrat in celo ne na Dan zahvale. Ko se je vrnila za Božič, je mati mislila, da je z njo vse v redu. Spomnila se je, da Betty ni veliko govorila. Veliko je hodila v gledališče.

Zadovoljstvo v zvezi s situacijo pa bi bilo preuranjeno, kar je Betty dokazala januarja. Betty'ne starše je klicala predstojnica kolidža in jim povedala, da je Betty impulzivno odšla. Njeno šolsko delo sploh ni bilo problem. Pri študiju se je zadovoljivo izkazala, čeprav so profesorji opazili njeno sramežljivost in občutljivost. Na kolidžu so menili, da ima čustvene težave.

Betty se je vrnila domov in starši so jo poslali k psihiatru. Problem je bil, da je Betty preživela cel dan v svoji sobi. Staršem ni rekla ničesar, s svojim vedenjem pa je izražala zamero. Podobno se je kmalu začela obnašati tudi do psihiatrov. V štirih letih je zamenjala tri psihiatre in z vsakim je prekinila iz nejasnih razlogov. Eden od zdravnikov je menil, da ima Ojdipovo motnjo, kar naj bi potrdila tudi njena na videz nezaslišana zahteva, naj se oče odseli od doma. Betty'n oče je za dve leti najel stanovanje. Mati se je z njim srečevala trikrat tedensko pri kosilu po službi ter z njim preživela sobote in nedelje. Da sta se starša strinjala s takim dogovorom, je kazalo na to, kako zelo je Betty usmerjala njuni življenji ali pa je kazalo na velik razcep v njunem odnosu.

Po štirih letih življenja doma je bila Betty raztresena, prezirljiva, sovražna in arogantna. Bila je vznemirjena in nagnjena k besednim izbruhom. V svoji sobi je zbirala celoletne izdaje New York Timesa. Prepričana je bila, da so v člankih prikrita sporočila, ki jih britanska kraljeva družina pošilja njej. Imela je vidne in slušne halucinacije ter grandiozne preganjalne blodnje. Betty je sovražila očeta, ker je bila prepričana, da si jo »želi meseno«. Ker se njeno stanje ni izboljšalo, so starši končno upoštevali nasvet, naj jo odpeljejo v lokalno bolnišnico.

Ob sprejemu v petdesetih letih so jo opisali kot izrazito kosmato, spačeno mlado žensko, odmaknjeno, nezainteresirano za dejavnosti, neodkrito, z zoženim, hladnim čustvovanjem in nepovezanimi (disociranimi) mislimi. Psihološki test je pokazal dlje trajajočo psihotično bolezen. Betty je le redko imela stik z realnostjo, njena seksualna orientacija je bila na stopnji predadolescence, z nakazanimi homoseksualnimi nagnjenji. Za Bettyno poraščenost je ginekolog je predpisal hormonsko zdravljenje. Sama Betty je rekla: »Moje telo je tako kosmato, da je grdo. Že več mesecev se nisem umila. Bila sem v stanovanju z mamo, ampak ne bi rekla, da sem z njo živela«.

V bolnici je Betty prejela devet elektrošokov in več inzulinskih kom. Po prvem elektrošoku je starše prenehala klicati kot gospod in gospa Johnson, temveč spet mati in oče. To je kazalo na izboljšanje, saj je bila prej do staršev zelo hladna. Še posebno je bil tarča njene zamere oče, ker je čutila, da bi ji lahko prizadejal veliko škode, predvsem skozi njen »vaginalni trakt«. Betty je trdila, da je mati »ni pravilno rodila« in, da je doživela ponovno rojstvo eno leto pred hospitalizacijo, po katerem se ni več počutila bolno. Sedaj je poudarjala, da ima veliko načrtov in sanj. Ko so jo vprašali, kaj so ti načrti, je mirno in empatično odgovorila: »Veste, en kraj je, kjer bi rada delala, kjer bi lahko dobro delala. To je Buckinghamška palača. Vedno sem mislila, da sem princesa Elizabeta«.

Betty je bila v bolnici šest mesecev in v tem času je menjala tri terapevte. Že po enem tednu je prosila za zamenjavo in drugi je po dveh mesecih zapustil bolnico. Iz današnje perspektive to ni bilo dobro, ker sta našla presenetljivo dober stik. Drugi zdravnik je menil, da bi bila za Betty dobra psihoanaliza in je zato predlagal premestitev v Chestnut Lodge. Do tega predloga je prišlo, ko je tretji zdravnik začutil, da sta z Betty zašla v slepo ulico.

Ko je prispela v Chestnut Lodge, je bila srednje privlačna, očarljiva mlada ženska, ki v začetku ni hotela ničesar storiti sama od sebe. Z mimiko je oponašala psihiatra, ki jo je sprejel in se obračala nanj v tretji osebi. Hodila je počasi in po nekaj sarkastičnih pripombah je začela zmedeno razglabljati, da se lahko sproščeno pogovarja le s prijatelji, pa še to, glede na »situacijo«, verjetno ne bi šlo.

Čez teden dni je psihološko testiranje pokazalo, da je njen IQ malo nad povprečjem. Po Rorschachu ni bilo očitne psihoze, vendar pa so se pokazali znaki shizoidne odmaknjenosti in znaki dezintegracije višjih mentalnih procesov, ki so kazali na psihotični proces. Test je pokazal, da so bili Bettyni stiki z zunanjim svetom rahli in negotovi. Videti je bilo, da se sama boji svoje agresivnosti in ne more najti sprejemljivih načinov za izražanje negativnih čustev. Bila je negotova, kakšne prednosti ima kot ženska in upirala se je identifikaciji s kakršno koli žensko vlogo. Na koncu Rorschacha je komentirala, da je na prejšnjih testiranjih vedela veliko več, vendar pa je tokrat zaradi utrujenosti povedala bolj malo.

Dr. Judith Williams, ki jo je testirala je menila, da ima Betty dobro prognozo, ker je ohranjeno intelektualno funkcioniranje in ker je Rorschachov test relativno nepatološki.

Po teh uvodnih preiskavah je Betty pričela s terapijo pri dr. Emily Norris. Na prvi seansi je Betty nadaljevala z ustaljenimi koraki. Rekla je: »Prej sem se borila s starši, zdaj

se borim z bolnico in z vami. Koristi mi, če se lahko borim z vami«. Po pričakovanju se je Betty kmalu začela pritoževati nad osebnostjo svoje zdravnice. Dr. Norrisovo je napadla kot brezupno, nebogljeno in nekoristno. Dr. Norrisova je to sprejela kot projekcijo, vendar kljub vsemu priznala, da so te obtožbe omajale njeno samozavest.

Poleg tega terapevtka in pacientka nista nikoli oblikovali jasnega dogovora o medsebojnem sodelovanju, saj sta se že od samega začetka v tem razhajali. Nekega dne je Betty rekla, da je šla na terapijo samo zato, ker je morala, dejansko pa tega ni hotela. Dr. Norrisova je poklicala bolničarje, ki so odpeljali Betty nazaj na oddelek. Kasneje je dr. Norrisova to obžalovala, saj je spoznala, da je bilo to do Betty sovražno in odklonilno. Naslednji dan je Betty poslala sporočilo: »Povejte ji, da ji nimam ničesar povedati. Vprašajte pa jo, če bi me kljub temu rada videla.« Ohrabrena je dr. Norrisova odgovorila pritrdilno in Betty je prišla na seanso, ki sta jo večji del preživeli v tišini. Proti koncu ure je Betty svoji terapevtki povedala, da seansa niti ni bila tako mučna, saj so bile dosti bolj mučne misli, ki jih je imela Betty pred njenim srečanjem. Kakšne so bile te misli, pa ni hotela razkriti. Rekla je: »Ne bi razumeli, saj je vaša osebnost taka, da vedno ustvarjate zapreke.«

Ta kritika je naredila precejšen vtis na dr. Norrisovo, ki je na timskem sestanku priznala, da se je Betty dotaknila osebnih konfliktov med dr. Norrisovo in njeno mamo. Dr. Norrisova je rekla: »Nisem se mogla osredotočiti na Betty. Kadar koli sem imela njeno kartoteko pred seboj, je nisem mogla brati, ker sem bila tako raztresena. Počutila sem se tako nelagodno, da je nisem mogla videti. Včasih sem odpovedala seanse ali pa sem zamudila. Postajala sem vedno bolj potrta.« Medtem pa je Betty izjavljala stvari kot so: »Včasih čutim, da vas bolj razumem kot vi sama sebe. Mislim, da se v resnici nočete učiti o sami sebi. Postavljate ovire na pot.« Vloge v terapije so se obrnile.

Kljub tem problemom pa je bil en uspeh terapije to, da se je Betty v odnosu do staršev omehčala. Pritoževala se je, da se počuti čisto sama na svetu. »To ni življenje,« je rekla. »Komaj bi se lahko reklo, da živim, ko takole visim tu okoli. Na pol sem mrtva, več kot na pol sem mrtva«. Kolegi, ki jim je dr. Norrisova predstavila svoje delo, so bili prepričani, da je bil razlog za to spremembo v tem, da je Betty sovražne občutke do staršev preusmerila na bolnico in na svojo terapevtko. Vsi so bili presenečeni nad prijateljskim odnosom med Betty in starši, kadar koli so ti zdaj prišli na obisk. Še do nedavnega o kakšni toplini ni bilo niti sledu. Vodja oddelka je potrdil, da se je Bettyna sovražnost preusmerila proti bolnici. Rekel je: »Mene in ostalo osebje zdaj popolnoma odpisuje. Dvajset minut me je prepričevala, kakšen tepec sem. Ko sem vstal, da bi odšel, je rekla: 'Oh, ne odhajajte še, še vam imam kaj za povedat.'«

Na timskem sestanku se je izpostavilo vprašanje, ali je dr. Norrisova le prejemale Bettyne projekcije ali pa so bili njeni občutki pristni. Nek zdravniki je menil, da si Betty prizadeva napraviti dr. Norrisovo bolno, tako kot je bila Betty prepričana, da je v preteklosti povzročila materino bolezen in da je to sedaj njen način vedenja do žensk. Dr. Norrisova pa je povedala, da je razrešila svoje osebne težave in se sedaj ob Betty bolj lagodno počuti. Delno se je ta sprememba pokazala tudi v procesu razpravljanja o Betty v strokovnem timu. Ko je Betty zdaj rekla: »Koristiš mi, če ne narediš ničesar,« se je dr. Norrisova sprostila. Nič več je ni skrbelo, če je kaj dosegla ali ne in Betty je nehala govoriti o tem. Tišine med Betty in terapevtko so postale manj neprijetne.

Kljub olajšanju v njenem odnosu se je zdravljenje po šestih mesecih od začetka prekinilo. Nobenih zapiskov ni, zakaj točno se je to zgodilo. Iz zapiskov timskih sestankov je bilo razvidno, da imajo dr. Norrisova in kolegi jasno predstavo o dogajanju in izgledalo je, da je dr. Norrisova tudi sposobna uporabiti to znanje v delu z Betty. Ostaja torej skrivnost, zakaj sta se nehali srečevati.

Nadaljna štiri leta Betty ni imela individualnega terapevta. Namesto tega se je s tremi drugimi pacientkami vključila v skupinsko terapijo, ki sta jo vodila dr. Rhonda Stein in dr. Trudy Woodhall. Koterapevtoma se je pridružil še tretji, tj. dr. David Thorpe, ki je kasneje prevzel mesto dr. Woodhala. Edino dr. Thorpe je pisal o dogajanju na skupini, vendar še to samo občasno. Tako ni bil možen vpogled v kontinuiteto delovanja skupine. Na srečo je Bettyna kartoteka vsebovala poročila psihiatričnega administratorja in oddelčnega osebja.

Petnajst mesecev po tistem, ko se je Betty vključila v skupinsko terapijo, so medicinske sestre v poročilu napisale, da se je Betty hranila, dobro spala, se oblačila in skrbela za svoj izgled. Rada je bila sama, vendar je televizijo gledala s skupino. Praznovala je tudi svoj rojstni dan, ki so ga zanjo pripravili na oddelku. Razrezala je torto in jo postregla.

Bettyin oče se je eno leto po tem, ko je bila Betty sprejeta v bolnišnico, obrnil na osebje zaradi problemov z družinskim finančnim stanjem. Prosil je za popust pri plačilu storitev. Bolnica je odobrila 25% popust, vendar je Bettyin oče kljub temu dejal, da ne morejo plačati še enega leta Bettynega bivanja v bolnici. Osebje je bilo zaskrbljeno, ali je Betty že pripravljena na življenje zunaj bolnice. Skupaj so se trudili, da bi Bettyno bivanje v Chestnut Lodgeu podaljšali. O teh poskusih so seznanili Betty osebno in njeni skupinski terapevti so menili, da je začutila olajšanje. Betty vsaj ni rekla »ne« na vse te poskuse in skupinski terapevt je menil, da bi bilo preveč zahtevati od nje, da bi rekla »da«, da si želi ostati.

Psihiatrični administrator je začel pripravljati neizogibno. Socialnemu delavcu je naročil, naj pomaga Betty poiskati bivališče zunaj bolnice. Betty se je pritoževala, da je zanjo selitev preveč zapletena in da tega ne bo zmogla. Osebje se je spomnilo, da je imela Betty na oddelku probleme s selitvijo iz ene sobe v drugo. Ponudili so ji lastno sobo. Najprej je izgledala nad tem navdušena. Ko je prišel čas selitve, pa je našla neskončno število razlogov, zakaj je soba neprimerna.

Kljub odlašanju je Betty postala z novim letom dnevna pacientka. Tik pred odhodom je bila Betty na skupini bolj kot kdajkoli zadržana v odkrivanju svojih problemov in izkrivljenih misli. Po preselitvi je prihajala v bolnico samo na skupinsko terapijo in na obroke hrane. Zgledala je zelo osamljena. Nato pa je administrator opazil zanimivo spremembo. V nekaj kratkih pogovorih z Betty je opazil, da je bila do njega bolj prijazna kot prej. Spoznal je, da Betty poskuša vzpostaviti stike z drugo dnevno pacientko. Ob soočenju z možnostjo anomalije, je Betty začela iskati nove možnosti v odnosih. Tudi dr. Thorpe je opazil to spremembo. Čeprav Betty na skupini ni veliko govorila, je bila dobro razpoložena. Pogosto se je smejala in je bila bolj prijazna z ljudmi v bolnici in okoli bolnice.

V drugem mesecu statusa dnevne pacientke je Betty razpakirala svoje stvari in začela skrbeti za svojo sobo. Selitev je prenesla bolje, kot bi si kdo od osebja mislil. Njeno vedenje je bilo odmaknjeno, vendar sprejemljivo. Svojemu administratorju je povedala: »Delam vse, kar je v moji moči. Ne želim, da bi kdo mislil, da bi morala delati bolje, ker ne morem. Ničesar ne bom povedala o tem, kaj počnem.« Administrator je imel občutek, da si je Betty zares zelo prizadevala. Z njo se je redno videval, čeprav se je pogovor navadno vrtel okoli njegovega vprašanja, če ji lahko s čim pomaga, in njenega odgovora, da ne.

Večino časa je Betty ostajala odmaknjena od drugih ljudi. V toku dneva je sedela na oddelku in brala ali opazovala, vendar brez udeležnosti. Bila je tako odmaknjena, da je vsak ostrmel, če ga je pozdravila. Še manj kot s pacienti je govorila z osebjem. Enkrat pa jo je na skupini nekaj vznemirilo. Poskusila je zapustiti srečanje, vendar jo je

dr. Thorpe zaustavil. Nanj je bila besna in kasneje se je pritoževala administratorju, da jo je dr. Thorpe zlobno napadel. Administrator je bil prijetno presenečen, da ga je Betty poiskala. Prvič mu je pokazala, da rabi od njega kakšno pomoč.

Zanimiva sprememba je nastopila, ko je dr. Rhonda Stein po treh letih, odkar je Betty postala članica, zapustila skupino. Zaradi te izgube je bila Betty zelo vznemirjena. Dobro ji je šlo in v skupini je prevzemala bolj aktivno vlogo. Ko je dr. Stein odšla, je spet postala bolj pasivna. Bila je presenečena, da je dr. Steinovo pogrešala, in je to poskušala zanikati tako, da je razglašala novo filozofijo v stilu - pogledjmo stvari iz svetle plati. Rekla je, da je do odhoda dr. Steinove ravnodušna, zameri pa ji to, ker jo je pustila z dr. Thorpom, ki je tako brezobziren. Dr. Thorpe je opazil, da ima Betty številne blodnje. Skupina jo je konfrontirala, ker se večkrat ni umila in ni posvečala pozornosti negi las in oblačenju. Po tem se je pogosteje kopala in je izgledala bolj privlačna.

Naslednje leto je Betty dobila ponovno popust pri plačilu storitev, ki jih zahteva status dnevne pacientke. Z zdravljenjem je lahko nadaljevala. To ji je prineslo olajšanje in začela se je bolj svobodno izražati. Čeprav je pri njej še vedno prevladoval obrambni mehanizem zanikanja, je sedaj odkrila intenziteto svojih čustev. Npr. dr. Thorpu je povedala, da je krut, agresiven, napadalen, pretirano anksiozen, neolikan in lahkomiseln. Še hujše, rekla mu je, da je »teslo«. Zanikala je vsakršno pozitivno čustvo do njega in ga je neugodno primerjala s svojim očetom.

Z dr. Thorpom in okolico je bila precej seksualno preokupirana. Betty se je članom skupine pritožila, da jo je poskušala študentka - medicinska sestra zlorabiti. Ko je govorila, je postalo jasno, da se je ni študentka niti dotaknila. Vendar že samo to, da je naredila proti njej gib, je bilo za Betty dovolj, da je to opredelila za homoseksualni napad. Želela je, da medicinsko sestro odpustijo in začasno je odklonila nego. Če je ne odpustijo, je rekla, pa bi morali študentko dati na hladno, jo odpeljati v glavno stavbo in jo psihoanalizirati. Betty se je skupaj s skupino ob tem smejala.

Nekaj mesecev kasneje se je skupina preselila v novo sobo. V skupini je zavladata neprijetna tišina, ki je trajala dva tedna. Nato je Betty vključila pečico za ogrevanje. Trdila je, da je dva tedna zmrzovala do kosti in da se vlage in mraza v »ledenih hiši« ne da prenašati. Rekla je, da je dr. Thorpe v primerjavi z dr. Stein in Woodhal lenuh. »Morali bi poklicati vzdrževalce, da popravijo ogrevanje,« je rekla. »Vi tukaj samo sedite.« Druga članica skupine je povezala pogovor o vročini s seksom in vsi razen Betty so postali bolj živi. Betty je ponovno zdrsrnila v molk.

Junija je dr. Thorpe poročal, da zgleda Betty le malo bolj razpoložena. »Ne morem najti odgovora zanjo,« je rekel. »Noben pristop ne deluje. Vedno pa prihaja na skupino, torej zgleda, da nekaj od tega ima.« Na drugi strani je imel administrator bolj optimistični pogled. »Betty je sedela v prvi vrsti v času iger pacientov,« je rekel. »Čeprav ni z nikomer vzpostavila stika, se je očitno zabavala. Spontano je prišla v mojo pisarno in prosila za datum pri zobozdravniku. Počasi se uči dobro organizirati življenje zunaj bolnice.«

Julija je dr. Thorpe začasno dobil koterapevtko. Nanjo se je Betty vedno bolj jezila. Očitno je bila ljubosumna na njen odnos z dr. Thorpom. Bettyni izbruhi so kazali na intenziteto čustev, ki jih je drugače neomajno zanikala. Dr. Thorpe je poskušal vse mogoče, da bi jo izvelkel iz tega. Skupini je celo povedal o sanjah, ki jih je imel o njej. Betty je bila zadovoljna, vendar se ni odzvala. Dr. Thorpe je rekel, da mu je postala trn v peti. V bistvu je dr. Thorpe videl Betty kot ključno osebo v skupini. Menil je, da je kazala moč, ko je v resnici želela ljubezen. To ji je tudi povedal. To je povezal z jezo, ki jo je čutila do očeta, vendar se ponovno ni odzvala. Sčasoma je Betty spoznala absurdnost svojih zanikanj. Ob zafrkavanju se je nasmehnila, vendar ji je še takrat obraz okamnel

in z velikim naporom je kontrolirala vsako izražanje.

Bettyin vzorec socialne interakcije je ostal nespremenjen. Ob zaključku leta je brala časopis, reševala križanke v Centru (to je prostor v okviru bolnice, kjer se zbirajo pacienti). Na skrivaj, vendar z vidnim zadovoljstvom je gledala, kaj se okoli nje dogaja. V enem primeru je delovni terapevt opazil, da je Betty splezala v omaro, da bi je nekdo ne videl.

V tem času so opravili drugi psihološki pregled. Betty je manj odgovarjala kot prvič. Na osnovi tega je psihologinja Williams sklepala, da je Betty bolj blokirana in bolj depresivna, kot je bila pred štirimi leti. Williams je menila, da se Betty vse bolj umika. Na osnovi novega testa je postavila diagnozo shizofrenija z umikom ter depresijo kot pomembnima potezama. Menila je, da je prognoza zaradi večjega osiromašenja vsebine Bettynega mišljenja manj ugodna, kot je bila prej.

Isti mesec je dr. Thorpe poslal Betty na pogovor k dr. Nathanu Beasleyju, vodji psihoterapevtske dejavnosti, da bi le ta od nje dobil nove informacije glede sedanjega zdravljenja in načrtov za prihodnost. Dr. Thorpe je menil, da kot edina dnevna pacientka v skupini in v mnogih pogledih navzven najmanj motena članica skupine, Betty od zdravljenja ni imela največje možne koristi. Po posvetovanju je padla odločitev, da bodo Betty ponovno ponudili individualno terapijo, in sicer najprej enkrat tedensko, medtem ko naj bi s skupino zaključila.

V mesečnem poročilu je avgusta administrator napisal: »Dr. Thorpe bo z Betty nadaljeval individualno terapijo.« Dodal je: »Njen oče je preveč zaščitniški in se preveč vpleta v njene zadeve.« Iz tega bi lahko sklepali, da je postal dr. Thorpe sam zelo zaščitniški in se je preveč vpletel, ko je vzel Betty iz skupine. Tako kot kavboj, ki vzame posebnega konja iz črede. Ker je Betty izbral na ta način, je mogoče doživljala manjši strah pred izgubo. Kakršenkoli je že razlog, novembra je dr. Thorpe poročal, da se je Bettyna sposobnost za ustvarjanje odnosa navezanosti z njim bistveno izboljšala, čeprav so njeni stiki z drugimi ostali oddaljeni in moteni.

Kljub navidez ugodnemu poročilu, je dr. Thorpe po nekaj več kot letu dni prekinil individualno terapijo z Betty. O tem obdobju ni ostalo nič zapisanega. Navedel je, da je do prekinitve prišlo zaradi povečanih administrativnih obveznosti. Kasneje je dodal, da ni čutil, da bi prihajalo v času zdravljenja do kakšnih premikov. Z Betty je začel delati individualno terapijo štirikrat tedensko dr. Richard Xenon. V vsem času zdravljenja ni v Chestnut Lodge Betty ne on ne kdo drug predpisal nobenih psihoaktivnih zdravil.

Čeprav je Betty vedno prišla na srečanje, ni prostovoljno o ničemer poročala. Če je dr. Xenon govoril, ga je poslušala, a ni ničesar rekla. Če je dr. Xenon molčal, je Betty vanj strmela in ga s tem pripravila do tega, da je nekaj rekel. Z njene strani ponovno ni bilo odziva. Enkrat je dr. Xenon odkril, da je Betty telefonirala staršem, ki so bili daleč stran. Prosila jih je, da telefonirajo njeni stanodajalki, gospodični Ashford, in ji rečejo, naj ji da dodatno odejo. Dr. Xenon je to izpostavil, Betty pa se je le nasmehnila. Ko je dr. Xenon poskušal povzeti potek Bettyne terapije in jo je vprašal, kaj čuti do njega, je Betty le preprosto poslušala in se zabavala.

Dr. Xenon je začutil, da tolče z glavo ob zid. Odločil se je, da bo tiho sedel, kot je to počela Betty. Zanj to seveda ni bilo lahko. Betty je začel naglas brati in potem tudi sebi. Ko je njegova začetna zaskrbljenost minila, se je v branje precej poglobil. Betty je to z odobravanjem sprejela. Izgledala je manj toga, premikala se je po sobi in pregledovala knjige na policah. Pogosto se je vračala k isti knjigi. V branju knjige je tudi očitno napredovala.

V tem času so medicinske sestre in sodelavci poročali o stvareh, ki jim dr. Xenon na začetku ni verjel. Slišal je, da je postala bolj asertivna, učila se je igrati bridž, plesati.

Raziskoval je naprej in ugotovil, da se je to zares dogajalo. Menil je, da gredo stvari v redu. Betty je odhajala na izlete domov obiskovat starše. O tem ni nikoli pripovedovala dr. Xenu. Očitno pa je bilo, da počne več kot kdaj koli prej.

Betty je kmalu za tem sporočila, da namerava prenehati delo z dr. Xenom, ker je bilo zdravljenje zanjo utrujajoče. Trdila je, da je bilo pogovarjanje z dr. Xenom prenaporno, ker je bil »resen«. Ob soočenju z vodjo psihoterapevtske dejavnosti je priznala, da je bil njen problem v tem, da je prepogosto mislila na dr. Xena. Mislila je nanj tudi izven njenih srečanj.

V pogovorih z dr. Beaselyem je dr. Xeno rekel, da je imel Betty rad. Nikoli pa ni bil prepričan, kje se v zvezi z njo v resnici nahaja. Teme odnos zdravnik - pacient nikoli nista izpostavila. Povedala mu je, da ji ni jasno, kako je moral narediti toliko napak, in bila je prepričana, da mu ni bila všeč. Zanimalo ga je, če poskuša Betty naraščajočo navezanost nanj prekiniti s tem, da se je spet fizično in čustveno bolj približala staršem. Zakaj je iskala distanco ravno v tem času, je ostalo nejasno. Dr. Xeno je verjel, da se v ozadju skriva njena prekinitve dobrega odnosa z dr. Thorpom. Verjetno se je bala, da bi jo ponovno zapustil. Za njeno željo, da bi zaključila terapijo, se je skrivala naklonjenost, ki jo je čutila do dr. Xena, in hkrati njen strah pred tem.

Dr. Beasely je rekel Betty, da je prispevala k mnogim nesporazumom, zato ker se je tako redko, če se je sploh kdaj, izrazila. Dr. Beasely je tudi rekel Betty, da je močna oseba, ki s tišino kontrolirala druge. Še posebej je na ta način kontrolirala terapevta, ki se je bal, da bo naredil kaj narobe in ga bo ona zapustila. To interpretacijo je Betty sprejela z vidnim užitek, srečna, da so opazili njeno moč.

Čeprav je želela takoj domov, se je strinjala s tem, da je za nedoločen čas ostala na lokalnem področju kot »administrativna« pacientka. Betty niso določili terapevta, vendar se je redno srečevala z dr. Beaselyem, z dr. Fawcettom, z administratorjem in socialno delavko Byrdovo. V zadnjem letu zdravljenja je Betty enkrat odšla k staršem in se ni hotela vrniti. Zahtevala je, da ji priskrbijo novo stanovanje. Administrator in socialna delavka sta najprej vztrajala, da se mora Betty v ta proces vključiti. Ko pa se Betty po nekaj tednih še vedno ni oglasila, ji je socialna delavka našla novo stanovanje. Betty se je vrnila.

Betty je dokončno zapustila Chestnut Lodge dve leti za tem, ko je začela delati z dr. Xenom. Zadnjih nekaj mesecev pred odhodom je kar napredovala. Redno je obiskovala bolnico, igrala karte, se ličila, nosila zanimiva oblačila, skrbela za nakupe in denarne zadeve. Njeni starši so sodelovali pri načrtovanju odpusta. Betty naj bi šla domov in z njimi živela.

Kljub očitnemu izboljšanju se niso vsi strinjali, da se je Betty dobro odločila. Socialna delavka je menila, da se je njeno stanje vedno znova močno poslabšalo, ko je zapustila bolnico. Dr. Xeno pa je menil, da se je mogoče dobro odločila. Opazil je, da je bila večkrat sposobna oditi in da se je v statusu dnevne pacientke bolje znašla, kot so pričakovali.

Kaj se je zgodilo z Betty, ko je zapustila bolnico, ni bilo v podrobnostih nikoli znano. Dve leti po odpustu, je oče odgovoril na prvi vprašalnik o spremljanju. Ocenil je, da se je Bettyno stanje izboljšalo glede na njeno stanje pred odhodom v Chestnut Lodge. Njeno telesno zdravje je bilo odlično. Redno je obiskovala splošnega zdravnika in zobozdravnika. Skrbela je za osebno higieno, hodila je na elektrolizo in obiskovala kozmetični salon. Pri 68 kg je bila pretežka. Ni bila vključena v psihoterapijo, niti ni dobivala psihoaktivnih zdravil. Izgledalo je, da se veseli življenja. Njeni interesi so bili omejeni na sprehode v naravi ter na šport kot je veslanje. Ob tej aktivnosti ni potrebovala drugih ljudi. Veselila se je nakupovanja za dom in je to počela dvakrat tedensko.

Njeno socialno življenje je bilo omejeno na samostojne izlete ali izlete s starši. S starši je igrala bridž. Nato je šla z njimi ven v restavracijo, sama pa je šla tudi enkrat ali dvakrat mesečno v kino. Njen oče je rekel, da je v glavnem počela stvari, ki so bile vezane na dom in na primarno družino. Opazil je tudi, da je z njim in mamo bolje shajala kot v preteklosti. Zavračala je vsako možnost zaposlitve. Nekaj mesecev zatem, ko je oče odposlal vprašalnik bolnišnici, je Betty sama pisala. Svoje pismo je naslovila na direktorja bolnice in ga prosila, če lahko napiše izjavo njenemu zobozdravniku, da bo on plačal vse njene račune. Prosila je, da napiše izjavo na neuraden pisemski papir in da navede, da je njen prijatelj. Tako njen zobozdravnik ne bo posumil, da je bila duševni bolnik. Bettyno pismo je bilo brezhibno in v sintaksi ni bilo sledu o motnjah mišljenja. Njena prošnja direktorju bolnice, da ji plača stroške zobozdravnika, pa seveda ni bila primerna. Da ga je na naslednji strani tudi odkrito prosila, če gre na policijo v zvezi z dr. Thorpom, je kazalo na blodnje. Rekla je, da jo je poskušal ubiti. Od svojih staršev je tudi zahtevala denar, ki so ga plačali za Chestnut Lodge. Od takrat naprej se Betty ni več oglasila.

Dvajset let kasneje je oče ponovno izpolnil vprašalnik o spremljanju. Povedal je, da v tem času Betty nikoli ni bila hospitalizirana in niti ni bila zaposlena. Še vedno je živela pri starših in nikoli se ni srečala s prijatelji. Oče je rekel, da je s takim izborom izgledala zadovoljna in srečna. Oče je nadaljeval, da je imela Betty malo simptomov, vendar so bili ti tako močni, da so očitno vplivali na njeno življenje. Simptomov ni opisal, vendar je navedel, da po vrnitvi domov praktično ni bilo obdobja, ko bi Betty normalno funkcionirala. Živela je samotarsko življenje. Bila je bistra, celo nadpovprečno inteligentna in zelo močna osebnost, vendar hiše ni zapustila pod nobenim drugim pogojem kot takrat, ko je skupaj s starši odšla na počitnice. Oče je dodal, da je »zaradi opisanih okoliščin pomembno, da z dopisovanjem prekinejo«.
